

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ПОВІТРЯНОГО ТРАНСПОРТУ

Методичні рекомендації до виконання курсової роботи
з дисципліни «Економіка підприємства»
для здобувачів вищої освіти всіх форм навчання
за спеціальністю 051 «Економіка»

Укладач(і): д.е.н., доц. Вовк О.М.;
к.е.н., Сафонік Н.П.

•
Методичні рекомендації розглянуті та схвалені
на засіданні кафедри економіки повітряного
транспорту

Протокол № 18 від «28» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри Олена АРЕФ'ЄВА

Київ – 2023

ЗМІСТ

1. Загальні методичні вказівки.....	4
2. Постановка задачі курсової роботи.....	8
3. Зміст курсової роботи.....	9
4. Вимоги до оформлення курсової роботи.....	9
4.1. Загальні вимоги.....	9
4.2. Нумерація.....	10
4.3. Формули.....	10
4.4. Ілюстрації.....	11
4.5. Таблиці.....	12
4.6. Цитування та посилання.....	14
4.7. Список використаних джерел.....	15
4.8. Додатки.....	15
5. Методичні вказівки до виконання теоретичної частини.....	16
6. Методичні вказівки до виконання аналітичної частини.....	20
6.1. Система управління.....	21
6.2. Техніко-технологічна база.....	22
6.3. Матеріально-технічне забезпечення.....	24
6.4. Операційна діяльність.....	25
6.5. Управління витратами.....	26
6.6. Фінансовий аналіз підприємства.....	26
6.7. Інноваційно-інвестиційна діяльність.....	29
6.8. Аналіз конкурентоспроможності.....	29
6.9. Система менеджменту якості.....	30
6.10. Система економічної безпеки.....	30
6.11. Обґрунтування стратегічних напрямів розвитку за сферами діяльності підприємства.....	31
7. Висновки.....	32
Список рекомендованих джерел.....	33
Додатки.....	39

1. ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

Методичні рекомендації підготовлено відповідно до програми навчальної дисципліни «Економіка підприємства» для здобувачів вищої освіти спеціальності 051 «Економіка» всіх форм навчання.

Основною метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти знань щодо процесів результативного функціонування суб'єктів національної економіки і практичних навичок щодо планування, організації й забезпечення і оцінювання ефективності господарювання підприємств у ринкових умовах.

Головним завданням навчальної дисципліни є оволодіння знаннями теоретичних та методологічних основ економіки, вивчення методологічних та методичних основ моделювання ефективності роботи підприємства в умовах динамічного розвитку та глобалізації.

Програмні компетентності, які дає можливість здобути курсова робота з дисципліни «Економіка підприємства»:

Ж. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК14. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК15. Здатність оцінювати та забезпечувати ефективність розвитку економічних систем.

ЗК.16. Здатність формувати та обґрунтовувати ціннісні пріоритети.

ФК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

ФК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

ФК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

ФК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудова відносин.

ФК10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.

ФК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення та основи розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

ФК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

ФК13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

ФК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

ФК15. Здатність обґрунтовувати стратегії розвитку, напрями активізації економічного потенціалу та інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства.

ФК17. Готовність до постійного вдосконалення професійної діяльності, прийнятих рішень і розробок у напрямку забезпечення ефективності підприємства.

Програмні результати навчання, які дає можливість досягти курсова робота з дисципліни «Економіка підприємства»:

ПРН1. Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, членів колективу.

ПРН2. Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.

ПРН3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.

ПРН5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

ПРН6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

ПРН8. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

ПРН9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

ПРН10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

ПРН12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

ПРН14. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

ПРН17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в однієї або декількох професійних сферах з урахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

ПРН18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.

ПРН21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПРН23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

ПРН24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

ПРН25. Вміти застосовувати інноваційні технології та комерціалізувати наукові дослідження.

ПРН27. Розуміти та самостійно формувати стратегії розвитку підприємства на засадах конкурентоспроможності, якості, безпековості та прибутковості економічних систем.

Методичні вказівки складено для надання здобувачам вищої освіти необхідної методичної допомоги щодо організації ефективної роботи з вивчення дисципліни та виконання курсової роботи.

2. ПОСТАНОВКА ЗАДАЧІ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота (КР) з дисципліни виконується у третьому семестрі, відповідно до затверджених в установленому порядку методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмінь, набутих здобувачами вищої освіти у процесі засвоєння навчального матеріалу дисципліни в сфері економіки підприємства.

Виконання КР є важливим етапом у підготовці до написання кваліфікаційної роботи майбутнього фахівця з економіки підприємства.

Мета КР – поглибити теоретичні знання, набуті здобувачами вищої освіти в процесі вивчення курсу та виробити навички застосовувати їх у практичному вирішенні питань економіки підприємства щодо економічної оцінки ефективності розвитку.

Об'єктом дослідження в курсовій роботі виступає підприємство (транспортне). Підприємство обирається здобувачем вищої освіти самостійно, основною вимогою до якого є наявність пакету фінансової звітності за останні 3 роки, що має бути включена до додатків курсової роботи. За відсутності інформації про підприємства викладач може самостійно надати звітність та характеристику для проведення досліджень здобувачем вищої освіти.

Для успішного виконання КР здобувач вищої освіти повинен знати особливості виробничої та інвестиційної діяльності підприємства, методичні підходи до оцінювання основних показників роботи підприємства та ефективності інвестиційної діяльності, вміти самостійно розраховувати показники ефективності підприємницької діяльності, приймати рішення щодо вибору напрямів розвитку підприємства, з використанням сучасних технічних засобів та програм.

3. ЗМІСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Основна частина курсової роботи представлена двома розділами.

1. Перший розділ є теоретичною частиною. Досліджуване теоретичне питання повинно ґрунтуватись на останніх наукових працях та актуальних нормативно-правових і методичних розробках.

2. Другий розділ роботи є аналітичною частиною. В ньому аналізується предмет дослідження (досліджуване підприємство) за останні 3 роки, вивчаються окремі його аспекти на базі об'єкта дослідження, оцінюється його найближче оточення.

Зразок змісту курсової роботи наведено у додатку А.

4. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

4.1. Загальні вимоги

Курсова робота має бути надрукована на аркушах паперу формату А-4 (210*297 мм), (шрифт Times New Roman, розмір 14, інтервал 1,5). Дозволяється для подання таблиць та ілюстрацій використати папір формату А-3 (у вільній формі).

Текст курсової роботи друкують, залишаючи поля таких розмірів: ліве-30 мм, праве-10 мм, верхнє та нижнє -20мм, а також абзац 1,27см.

Курсова робота здається в друкованому вигляді та в електронному. Електронний варіант за 2 тижні до захисту надсилається на адресу викладача, що перевірятиме та прийматиме роботу. Ім'я файлу відповідає прізвищу здобувача вищої освіти та його порядковому номеру у списку групи, друкується латинськими літерами.

Обсяг курсової роботи - 40-50 сторінок формату А4 (210 х 297 мм) комп'ютерного тексту без урахування додатків.

Приблизний обсяг структурних складових друкованого варіанту:

– зміст (1 стор.);

- вступ (1-2 стор.);
- перший розділ (теоретична частина) (15-20 стор.);
- другий розділ (аналітична частина) (до 20 стор.);
- висновки (2-3 стор.);
- список використаних джерел (не менше 15 найменувань за останні 5 років);
- додатки (обов'язково з фінансовою звітністю підприємства за останні 3 роки).

Перед захистом курсова робота має бути зброшурована і містити в наступній послідовності титульну сторінку, зміст, основну частину, висновки, список використаних джерел, додатки.

4.2. Нумерація

Нумерація сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Першою сторінкою курсової роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок (додаток Б). Титульний аркуш, не нумерують, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці, враховуючи у загальну нумерацію всіх попередніх аркушів.

4.3. Формули

Формули в курсовій роботі нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Номери пишуть біля правого поля аркуша в одному рядку з відповідною формулою у круглих дужках, наприклад: (2.1) (перша формула другого розділу). Нижче, під формулою, дається пояснення значень використаних у формулі символів в послідовності, у якій вони дані у формулі. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Наприклад:

$$\text{ЧДП} = \sum_{t=1}^n \frac{BB_t - B_t}{(1+r)^t} \quad (2.1)$$

де ЧДП – чистий дисконтований прибуток проекту за період його здійснення, грн.;

$ВВ_t$ – валова виручка від реалізації готової продукції у поточному t -ому році, грн/рік ;

$В_t$ – витрати у поточному t -ому році, грн/рік;

t – шаг розрахунку (номер поточного року);

r – річна норма дисконту, частки одиниці;

$1/(1+r)^t$ – коефіцієнт дисконтування, частки одиниці;

n – кількість років у періоді здійснення проекту.

Також слід зазначити, що перед та після формули повинен бути один інтервал.

4.4. Ілюстрації

Ілюстрації (креслення, схеми, графіки, карти) позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу. Номер ілюстрації повинен складатись з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад: Рис. 1.2 (другий рисунок першого розділу).

Номер ілюстрації, назва та пояснювальні записи розміщують послідовно під ілюстрацією. Якщо в розділі курсової роботи подано одну ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами. Ілюстрації (схеми, графіки, малюнки) необхідно подавати після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації, які розміщені на окремих сторінках, включають до загальної нумерації сторінок.

Не варто оформлювати посилання на ілюстрації як самостійні фрази, в яких лише повторюється те, що міститься в її назві. У тому місці, де викладається тема, пов'язана із ілюстрацією, і де треба вказати на неї, розміщують посилання у вигляді виразу в круглих дужках «(рис.1.1)» або зворот типу: «...як це видно з рис.1.1», або «...як це показано на рис 1.1».

Також слід зазначити, що перед та після ілюстрації повинен бути один інтервал.

Приклади ілюстрацій:¶

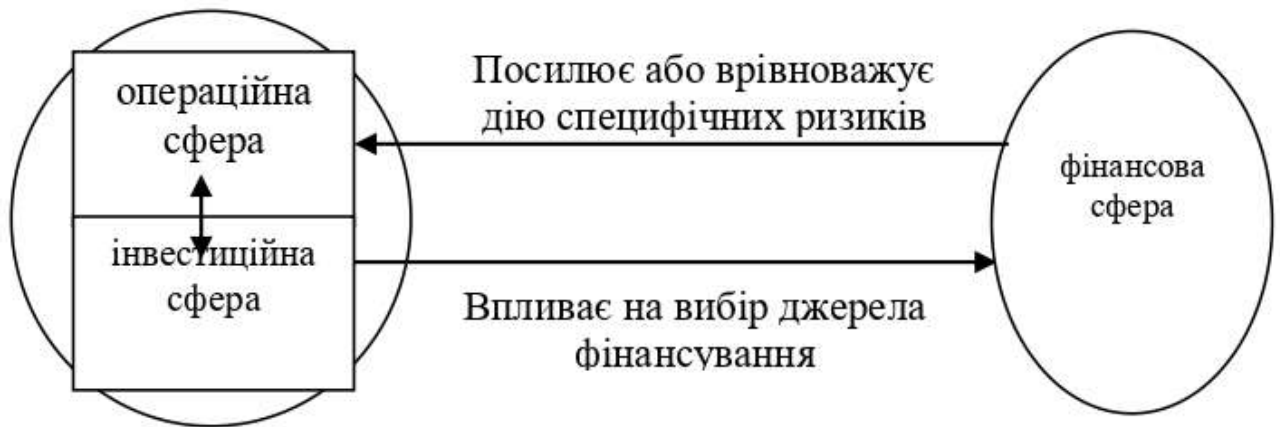

Рис. 1.3. Взаємозв'язок і взаємовплив різних сфер діяльності підприємства при формуванні структури інвестиційного капіталу

Джерело: розроблено автором на основі [25].

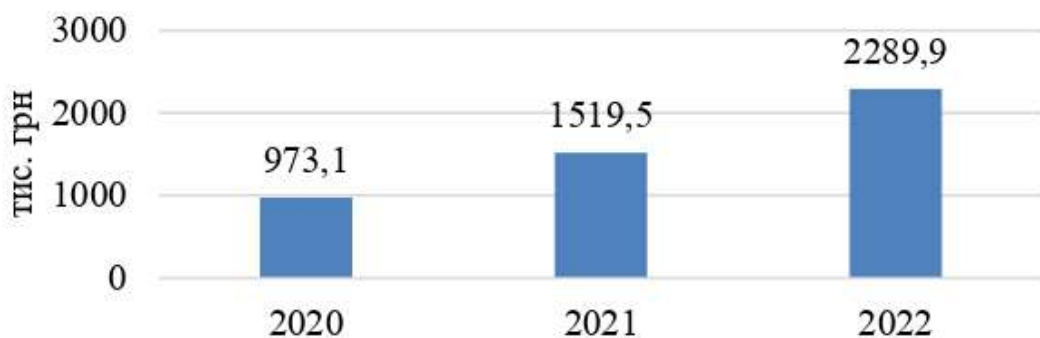

Рис. 2.1. Динаміка власного капіталу підприємства, 2020-2022 рр., тис. грн.

Джерело: складено автором на основі [25].

4.5. Таблиці

Таблиці нумерують послідовно в межах розділу. В правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен

складатись із номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над нею і друкують симетрично до тексту (не виділяти жирним). Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. При перенесенні частини таблиці на інший аркуш, пишуть «Продовження табл.» і вказують номер таблиці, при цьому назву не вміщують, наприклад: «Продовження табл. 1.2».

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті таким чином, щоб її можна було читати без повороту переплетеного боку курсової роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою.

На всі таблиці курсової роботи повинні бути посилання в тексті, при цьому слово таблиця пишуть скорочено, наприклад : «...в табл. 1.2», або «...дані наведені в табл. 1.2 дають змогу зробити висновок, що...», або «...як видно із табл. 1.2...».

Шрифт тексту в таблиці обирається здобувачем вищої освіти самостійно із врахуванням доцільності, але не менше шрифту Times New Roman, розміру 10. Інтервал в таблиці повинен бути одинарний. Також слід зазначити, що перед таблицею, також після таблиці повинен бути 1 інтервал. Приклад побудови таблиці:

Таблиця 1.2

Назва таблиці

Назви рядків	Назви колонок			

Шапка ←

Боковик (заголовки
рядків)

Графи (колонки)

Джерело: розроблено автором за даними [№ зі списку використаних джерел]¶

Цифри в стовпцях повинні бути записані таким чином, щоб розряди цифр збігалися (одиниці під одиницями, десятки під десятками ...). При відсутності цифр в окремих клітинках таблиці замість них проставляється риска.

4.6. Цитування та посилання

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати.

Загальні вимоги до цитування такі:

1) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

2) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, в кінці).

3) кожна цитата супроводжується посиланням на джерело;

4) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути максимально точним у викладі думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів, і робити відповідні посилання на джерело.

Посилання в тексті курсової роботи на джерела роблять згідно з їх переліком у квадратних дужках, наприклад: «...у працях [1-7],»...[7, с.98].

4.7. Список використаних джерел

Перелік використаних джерел охоплює літературні джерела (книги, статті та т. ін.), законодавчу й нормативну літературу, на які є посилання в тексті, а також які використані при підготовці курсової роботи. Література оформлюється відповідно до вимог Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація (приклад оформлення бібліографічного списку). Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». Список джерел наводиться мовою оригіналу у послідовності посилання на відповідні джерела в тексті статті. На всі наведені у списку джерела повинні бути зроблені посилання у тексті. Літературу можна розміщувати в списку за допомогою одного з таких способів: в порядку появи посилання у тексті, в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, в хронологічному порядку.

4.8. Додатки

Додатки оформлюють як продовження курсової роботи на наступних її сторінках або у вигляді окремої частини (книги). Якщо додатки оформлюють на наступних сторінках курсової роботи, кожний такий додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток» і велика літера, що позначає додаток. Наприклад:

Додаток А
Схема організаційної системи управління нематеріальними активами

Кожен з додатків починають з нової сторінки. При оформленні додатків окремою частиною (книгою) на титульному

аркуші під назвою роботи друкують великими літерами слово «ДОДАТКИ». Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, наприклад, додаток А, додаток Б і т. і. Один додаток позначається як додаток А.

При переносі частини додатку на наступний аркуш, пишуть «Продовження дод. А» з правого боку, а назву не вміщують. На останньому аркуші, де розміщується додаток, пишуть «Закінчення дод. А» з правого боку.

До складу додатків, як правило, включають:

- первинні документи, облікові реєстри, форми звітності та накази по підприємству (установі, організації);
- аудиторські висновки, звіти за результатами аудиторської перевірки, акти перевірок, акти ревізій;
- проміжні математичні доведення, формули і розрахунки;
- таблиці допоміжних цифрових даних;
- ілюстрації допоміжного характеру.

5. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ ТЕОРЕТИЧНОЇ ЧАСТИНИ

Теоретична частина містить обґрунтовані на основі останніх публікацій (за останні 5 років) теоретичних положень з обраної тематики. Обов'язковим є перелік використаних джерел та наявність графічного матеріалу (таблиць, рисунків). Обсяг теоретичної частини 15-20 сторінок. Варіант теоретичної частини обирається здобувачами вищої освіти самостійно, за погодженням викладача. За потреби питання можуть корегуватись викладачем. Теми в групі не повинні повторюватись.

Текст теоретичної частини має бути структурований з дотримання структури наукового дослідження, тобто наступним чином:

Постановка проблеми має відображати актуальність теми, її зв'язок із найважливішими теоретичними та науково-практичними завданнями, значення для розвитку певної галузі науки і практики.

Аналіз останніх досліджень та публікацій має містити посилання на авторитетних науковців, що займалися дослідженням відповідної наукової проблеми, короткий огляд основних досліджень і публікацій, наявних у списку літератури, що додається, на які посилається автор, узагальнення сучасних поглядів на проблему. Завершується аналіз досліджень і публікацій виділенням дискусійних положень, труднощів при розробці цього питання, невирішених завдань у межах загальної проблеми, яким присвячена тема.

Мета – опис головної ідеї публікації, чим вона відрізняється, доповнює та поглиблює вже відомі підходи, які нові факти, закономірності висвітлює; мета впливає з постановки загальної проблеми і огляду раніше виконаних досліджень.

Виклад основного матеріалу дослідження – це основна частина теоретичної частини, в якій висвітлюються основні положення і результати наукового дослідження, особисті ідеї, думки, отримані наукові факти, розроблені науково-методичні підходи та результати їх апробації, методика отримання та аналіз фактичного матеріалу.

Висновки. Теоретична частина має завершуватись конкретними висновками і рекомендаціями, що коротко узагальнюють викладений в основній частині матеріал та/або перспективу подальших досліджень.

Перелік теоретичних питань:

1. Інноваційне оновлення основних засобів підприємства.
2. Резерви підвищення фондівдачі авіапідприємства.
3. Джерела ефективного використання і відтворення основних виробничих засобів підприємства.
4. Економічна ефективність використання виробничих ресурсів підприємства.
5. Підвищення ефективності використання оборотних засобів підприємства транспортної галузі.
6. Методи оцінки виробничої потужності підприємства.
7. Визначення ефективності збутової діяльності підприємства.
8. Методичне забезпечення оцінювання вартості активів підприємства.

9. Економічна сутність та методологія оцінювання амортизації основних засобів підприємств.
10. Формування системи управління на підприємстві.
11. Методи оптимізації капіталу підприємства.
12. Лізинг та інші форми оренди основних засобів.
13. Управління джерелами формування оборотних засобів.
14. Загальна характеристика та структура капіталу підприємства.
15. Ресурсне забезпечення діяльності підприємства.
16. Методи управління оборотними засобами.
17. Роль логістичного управління у нормування оборотних засобів.
18. Управління процесами модернізації основного капіталу.
19. Управління процесами інноваційного оновлення основного капіталу.
20. Формування та ефективність використання виробничої потужності.
21. Особливості та оцінювання ефективності використання невикористаних основних засобів.
22. Методологія організації процесів управління виробництвом.
23. Підвищення ефективності інноваційної діяльності підприємства.
24. Методи оцінки прибутковості підприємства.
25. Інструментарій підвищення рентабельності підприємства.
26. Організаційно-економічні особливості управління витратами підприємства.
27. Формування вартості послуг на транспортному підприємстві.
28. Формування стратегій розвитку підприємства.
29. Інноваційне оновлення основних засобів підприємства.
30. Фактори збільшення прибутку підприємства.
31. Напрями зниження собівартості продукції підприємства.
32. Резерви підвищення продуктивності праці працівників підприємства.
33. Формування антикризової стратегії підприємства.
34. Організаційно-економічні фактори підвищення ефективності діяльності підприємства.
35. Підвищення ефективності інвестиційної діяльності.
36. Резерви підвищення прибутковості підприємства.
37. Фінансово-економічні умови антикризового управління підприємства.

38. Методи мотивації праці на транспортному підприємстві.
39. Стратегічне управління розвитком транспортного підприємства.
40. Фактори ефективності використання основних засобів підприємства.
41. Формування економічної стратегії розвитку підприємства.
42. Підвищення ефективності виробничої інфраструктури підприємства транспортної системи.
43. Економічна ефективність використання виробничих ресурсів підприємства.
44. Підвищення ефективності використання оборотних засобів підприємства транспортної галузі.
45. Формування системи управління якістю на підприємстві.
46. Рентабельність підприємства та резерви її підвищення.
47. Формування собівартості перевезень на авіаційному транспорті.
48. Підвищення ефективності використання оборотних засобів підприємства.
49. Формування стратегії розвитку персоналу підприємства.
50. Конкурентоспроможність підприємства та напрямки її підвищення.
51. Підвищення ефективності управління капіталом підприємства.
52. Оцінка ефективності розвитку потенціалу підприємства.
53. Визначення ефективності збутової діяльності підприємства.
54. Оцінка впливу ризиків на діяльність підприємства.
55. Ефективність управління нематеріальними активами підприємства.
56. Методи ціноутворення на транспортних підприємствах.
57. Сучасні тенденції розвитку авіаційних компаній в Україні.
58. Сучасні тенденції розвитку авіаційних промислових підприємств в Україні.
59. Сучасні тенденції розвитку підприємств водного транспорту в Україні.
60. Сучасні тенденції розвитку аеропортів в Україні.

6. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ АНАЛІТИЧНОЇ ЧАСТИНИ

Метою аналітичної частини є аналіз економічного стану об'єкта дослідження та середовища його функціонування.

Вона будується на матеріалах конкретного підприємства або організації. Збір статистичних та аналітичних матеріалів здійснюється у відповідності з характером питань, які передбачені планом курсової роботи. Вибірка та аналіз статистичних даних проводяться за останні 3 роки. Вихідною інформацією для проведення аналізу є:

- офіційний сайт підприємства;
- Державна служба статистики України;
- форми фінансової звітності.

Здобувач вищої освіти повинен логічно і послідовно розкрити сутність та дати оцінку факторів впливу на господарську діяльність підприємства за плановими та фактичними показниками. Проведений аналіз дасть можливість виявити проблеми та напрацювати шляхи підвищення ефективності діяльності підприємства, розробити рекомендації.

Аналіз обов'язково має містити розрахунки, які в тексті групуються у відповідні таблиці. Крім таблиць, розрахунки супроводжуються графіками, діаграмами та іншим ілюстрованим матеріалом, що сприяє полегшенню сприйняття основних результатів дослідження. Обов'язково всі аналітичні розрахунки завершуються аналітичним коментарем, що дозволяє підсумувати та оцінити основні результати проведеного аналізу.

Характеризуючи об'єкт дослідження, необхідно подати повне та скорочене найменування підприємства, його форму власності, місце розташування, напрям господарювання.

До характеристики господарської діяльності підприємства обов'язково потрібно включити наступні питання:

6.1. Система управління

Підрозділ має містити загальну господарську характеристику діяльності підприємства:

- **загальна характеристика активів, форми власності, специфіка та перелік продукції, територіальне розміщення, тощо,**

- **організаційну структуру** (загальна схема, тип, переваги та недоліки існуючої, характеристика підрозділів та їх функції),

- **системи управління персоналом** (кількість та структура персоналу продуктивність праці, джерела забезпечення продуктивності праці, динаміка та структура фонду заробітної плати, характеристику системи мотивації, кадрова політика).

Для аналізу ефективності системи управління необхідно розрахувати наступні показники:

- **продуктивність праці:**

$$\text{ПП} = \text{Врік} / \text{Чср} \quad (6.1)$$

де Врік – річний обсяг виробництва товарної (валової або реалізованої) продукції, грн;

Чср – середньосписочна чисельність працівників, осіб.

- **фонд оплати праці,**

- **середньомісячний розмір заробітної плати.**

З метою узагальнення необхідно зробити горизонтальний та вертикальний аналіз структури кадрів, показати зміну фонду оплати праці та продуктивності праці. Результати подати у формі графіків або діаграм.

Вихідні дані для аналізу та розрахунків містяться в аудиторських звітах, статуті та ін.. документах що регулюють або характеризують діяльність підприємства.

В кінці підрозділу обов'язково потрібно зробити висновки щодо перспектив та загроз розвитку системи управління.

6.2. Техніко-технологічна база

В даному пункті курсової роботи потрібно зробити аналіз активів та виробничої потужності за наступними пунктами:

- **склад та структура** основних засобів, економічна оцінка процесів використання та оновлення основних засобів (**види вартості, розмір амортизації** накопиченої та річної, коефіцієнти використання та відтворення);

- **амортизаційна політика** підприємства;

- **характеристика виробничої потужності та наявні об'єкти** основних засобів, факти щодо їх **оновлення, модернізації** тощо.

Для аналізу ефективності управління основними засобами необхідно розрахувати наступні показники:

1. Коефіцієнт зношування:

$$K_{\text{зн}} = \frac{\sum A_{\text{рн}}}{B_{\text{оз.к.р}}}, \quad (6.2)$$

де $A_{\text{рн}}$ – річна сума амортизаційних відрахувань, грн.;

$B_{\text{оз.к.р}}$ – вартість основних засобів на кінець року або залишкова вартість основних засобів, грн..

2. Коефіцієнт придатності:

$$K_{\text{п}} = \frac{B_{\text{озкр}} - \sum A_{\text{рн}}}{B_{\text{оз.к.р}}} = 1 - K_{\text{зн}}. \quad (6.3)$$

3. Коефіцієнт оновлення:

$$K_{\text{он}} = \frac{B_{\text{вв}}}{B_{\text{оз.к.р}}}, \quad (6.4)$$

де $B_{\text{вв}}$ – загальна вартість уведених основних засобів протягом року, грн.

4. Коефіцієнт вибуття :

$$K_{\text{внб}} = \frac{B_{\text{внб}}}{B_{\text{о.з.поч.р}}}, \quad (6.5)$$

де $B_{\text{внб}}$ – загальна сума вибулих основних засобів, грн;
 $B_{\text{о.з.поч.р}}$ – загальна сума основних засобів на початок року, грн.

5. Фондовіддача:

$$\Phi_{\text{від}} = \frac{B}{C_{\text{ср}}} \quad (6.6)$$

де: B – обсяг товарної (валової) продукції, грн; $C_{\text{ср}}$ – середньорічна вартість основних засобів підприємства, грн.

6. Фондомісткість продукції:

$$\Phi_{\text{міс}} = \frac{C_{\text{ср}}}{B} \quad (6.7)$$

7. Фондоозброєність:

$$\Phi_{\text{озбр}} = \frac{C_{\text{ср}}}{\mathcal{C}} \quad (6.8)$$

де: \mathcal{C} – середньооблікова чисельність працівників, осіб,

8. Рентабельність основних засобів:

$$R_{\text{оо}} = \frac{\Pi}{B_{\text{о.з.кн.р}}} * 100, \quad (6.9)$$

де Π – прибуток підприємства (потрібно брати чистий прибуток, але якщо підприємство збиткове – можна розраховувати за операційним або валовим прибутком).

З метою узагальнення необхідно зробити горизонтальний та вертикальний аналіз структури основних засобів, показати зміну показників придатності та ефективності використання. Результати подати у формі графіків або діаграм.

Вихідні дані для аналізу та розрахунків містяться у фінансовій звітності підприємства, статуті та ін. документах що регулюють або характеризують діяльність підприємства.

В кінці підрозділу обов'язково потрібно зробити висновки щодо проблем та напрямів нарощування виробничої потужності.

6.3. Матеріально-технічне забезпечення

Підрозділ орієнтований на аналіз оборотних засобів підприємства та систем управління ними. Здобувачам вищої освіти необхідно дослідити наступні показники:

- склад та структура оборотних засобів;
- обґрунтування потреби в запасах та розмірів поставки матеріалів;
- аналіз логістичного забезпечення.

Для аналізу ефективності системи управління оборотними засобами необхідно розрахувати наступні показники:

1. Коефіцієнт оборотності оборотних засобів:

$$K_{об} = \frac{Q}{C_{об.з}}, \quad (6.10)$$

де Q – річний обсяг продукції, грн; $C_{об.з}$ – середньорічна вартість оборотних засобів, грн:

2. Коефіцієнт закріплення (завантаження):

$$K_з = \frac{C_{об}}{Q}. \quad (6.11)$$

3. Період обороту оборотних засобів:

$$T_o = \frac{T_{\text{пер}}}{K_{\text{об}}} , \quad (6.12)$$

$T_{\text{пер}}$ – тривалість періоду, що розглядається, днів.

4. Рентабельність оборотних засобів:

$$R_{\text{об}} = \frac{\Pi}{C_{\text{об}}} \cdot 100 , \quad (6.13)$$

де Π – прибуток підприємства, грн.

З метою узагальнення необхідно зробити горизонтальний та вертикальний аналіз структури оборотних засобів, показати зміну показників. Результати подати у формі графіків або діаграм.

Вихідні дані для аналізу та розрахунків містяться у фінансовій звітності підприємства, статуті та ін. документах що регулюють або характеризують діяльність підприємства.

В кінці підрозділу обов'язково потрібно зробити висновки щодо перспектив впровадження інноваційних, логістичних систем управління оборотними засобами.

6.4. Операційна діяльність

В даному підрозділі потрібно описати **основні види продукції, попит та пропозицію на ринку, основних конкурентів підприємства**. Необхідно провести якісний аналіз виробничих активів. Здобувачам вищої освіти потрібно розглянути **ефективність досягнення планових показників та описати наявні стратегії і стан їх реалізації**. Для проведення дослідження потрібно використати один із методів стратегічного аналізу внутрішнього середовища підприємства (SWOT, STEP, «профіль об'єкта» та ін.), обґрунтувати витрати праці та часу на виробництво продукції.

Вихідні дані для аналізу та розрахунків містяться в аудиторських звітах, статуті та ін.. документах що регулюють або характеризують діяльність підприємства.

В кінці підрозділу обов'язково потрібно зробити висновки щодо ефективності операційної виробничої діяльності.

6.5. Управління витратами.

Здобувачам вищої освіти необхідно дослідити **склад та структуру витрат**, провести їх аналіз з точки зору розподілу між видами діяльності, видами продукції, підрозділами. В даному підрозділі потрібно провести **дослідження собівартості продукції та визначити точку безбитковості** для кожного виду продукції.

Вихідні дані для аналізу та розрахунків містяться в аудиторських звітах, маркетингових дослідженнях, статуті та ін.. документах що регулюють або характеризують діяльність підприємства.

В кінці підрозділу обов'язково потрібно зробити висновки щодо оптимізації та мінімізації витрат, структурувати напрями зниження собівартості продукції.

6.6. Фінансовий аналіз підприємства

В підрозділі здобувачам вищої освіти потрібно провести **горизонтальний та вертикальний аналіз фінансової звітності підприємства, його ліквідності, фінансової стійкості та стабільності**. Потрібно провести аналіз **політики ціноутворення, прибутковості та рентабельності, оцінити дохідність діяльності**.

Для аналізу фінансово-економічного стану необхідно розрахувати наступні показники:

1. Аналіз рентабельності проводиться за наступними показниками:

- рентабельність продукції:

$$R_{\pi} = \text{ЧП}/V_p \quad (6.14)$$

де ЧП – чистий прибуток, грн., Вр – виручка (дохід) від реалізації, грн.

- рентабельність виробництва:

$$R_v = \text{Пб} / C \quad (6.15)$$

де Пб – балансовий прибуток, грн., С – собівартість, грн.

- рентабельність сукупних активів:

$$R_{ак} = \text{Пб} / Б \quad (6.16)$$

де Пб – балансовий прибуток, грн., Б – підсумок балансу, грн.

4. Рентабельність власного (акціонерного) капіталу:

$$R_{вк} = (\text{Пб} - K) / Вк \quad (6.17)$$

де К - сума сплати відсотків за кредит, грн., Вк - власний капітал, грн.

2. Фінансова стійкість:

- коефіцієнт автономії:

$$k_{авт} = Вк / Б, \quad (6.18)$$

Оптимальне значення коефіцієнта незалежності (автономії) дорівнює 0,5.

- коефіцієнт фінансової залежності

$$k_{зал} = Б / Вк, \quad (6.19)$$

Критичне значення - 2.

- коефіцієнт фінансового ризику:

$$k_{ф.р} = ЗК / Вк \quad (6.20)$$

де ЗК – залучені кошти, грн.

Оптимальне значення цього коефіцієнта $\leq 0,5$, критичне значення – 1.

3. Аналіз платоспроможності:

- коефіцієнт загальної ліквідності:

$$k_{з.л.} = Об.а./Пз, \quad (6.21)$$

де Об.а. – оборотні активи, грн., Пз – поточні зобов'язання, грн.

Нормативне значенню $k_{з.л.} > 2$.

- коефіцієнт абсолютної ліквідності:

$$k_{абс.л} = \frac{Гк}{Пз}, \quad (6.22)$$

де Гк – грошові кошти, грн.

Значення коефіцієнта абсолютної ліквідності повинно бути у межах від 0,2 до 0,35.

- коефіцієнт покриття:

$$Kп = Мз/Пз \quad (6.23)$$

де Мз – мобільні засоби, які включають найбільш ліквідні засоби підприємства, тобто оборотні активи, грн.

Нормою вважається значення показники в межах від 1 до 3.

З метою узагальнення необхідно зробити горизонтальний та вертикальний аналіз балансу підприємства, його структури, показати зміну показників. Результати подати у формі графіків або діаграм.

Вихідні дані для аналізу та розрахунків містяться у фінансовій звітності підприємства, статуті та ін. документах що регулюють або характеризують діяльність підприємства.

В кінці підрозділу обов'язково потрібно зробити висновки щодо перспектив покращення фінансового стану та рентабельності, наявності джерел фінансування діяльності підприємства.

6.7. Інноваційно-інвестиційна діяльність

Здобувачам вищої освіти необхідно описати напрями та обсяг інвестицій, існуючі інноваційні продукти, системи чи технології. Потрібно провести оцінку:

- складу, структури та спрямованості нематеріальних активів;
- складу, структури та спрямованості інвестиційних ресурсів;
- оцінку ефективності інвестицій;
- аналіз інвестиційних ризиків;
- оцінку інвестиційної привабливості.

Вихідні дані для аналізу та розрахунків містяться у фінансовій звітності підприємства, інвестиційних звітах, статуті та ін. документах що регулюють або характеризують діяльність підприємства.

В кінці підрозділу обов'язково потрібно зробити висновки щодо перспектив розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності.

6.8. Аналіз конкурентоспроможності.

Підрозділ має містити аналіз ринку та галузі, в яких функціонує підприємства, а також потрібно провести оцінку середовища підприємства на ринку та в галузі з використанням методів стратегічного аналізу. Крім того потрібно оцінити конкурентоспроможність продукції на ринку та конкурентний статус між найближчими конкурентами. Як інструмент оцінювання можна використати метод «багатокутник конкурентоспроможності».

Вихідні дані для аналізу та розрахунків містяться в аудиторських звітах, маркетингових дослідженнях, статуті та ін. документах що регулюють або характеризують діяльність підприємства.

В кінці підрозділу обов'язково потрібно зробити висновки щодо нарощування конкурентоспроможності продукції та підприємства в цілому.

6.9. Система менеджменту якості

В даному підрозділі потрібно описати наявні сертифікати якості, якість продукції, системи управління якістю та проаналізувати витрати за забезпечення якості на підприємстві, передумови провадження інноваційних методик забезпечення якості продукції. Вихідні дані для аналізу та розрахунків містяться в аудиторських звітах, маркетингових дослідженнях, статуті та ін. документах що регулюють або характеризують діяльність підприємства.

6.10. Система економічної безпеки

В підрозділі необхідно надати:

- характеристику наявним підсистемам забезпечення економічної безпеки;
- опис загроз та заходів на їх попередження або ліквідацію;
- оцінити показники ефективності підсистем економічної безпеки та визначити рівень наявної безпеки;
- описати антикризову стратегію підприємства;
- оцінити витрати на забезпечення економічної безпеки та можливу економію втрат.

Оцінювання системи економічної безпеки необхідно зробити з використанням однієї з інтегральних методик (Карачиної Н.П., Іванової Н.С., «R - модель прогнозу ризику банкрутства» чи інших).

В кінці підрозділу обов'язково потрібно зробити висновки щодо напрямів забезпечення економічної безпеки.

6.11. Обґрунтування стратегічних напрямів розвитку за сферами діяльності підприємства.

Закінчується аналітична частина курсової роботи питанням пошуку основних шляхів подолання проблем, що були виявлені в попередніх підрозділах курсової роботи. Це можуть бути відповідні заходи, окремі етапи подолання проблем, формування відповідної стратегії та тактики тощо, які представлені і обґрунтовані на основі проведених розрахунків.

В заключному підрозділі аналітичної частини необхідно визначити вплив всіх систем на ефективність діяльності підприємства.

В даному підрозділі потрібно **розробити функціональні стратегії розвитку підприємства** за основними сферами його діяльності, у відповідності до отриманих результатів у аналітичній частині: виробничу, фінансову, маркетингову, логістичну, стратегію забезпечення економічної безпеки, стратегію забезпечення конкурентоспроможності, інвестиційно-інноваційну, стратегію забезпечення якості та ін.

Запропоновані стратегії необхідно обґрунтовувати відповідно до мети та цілей діяльності підприємства та можна оформити у вигляді системи або схеми перспективної діяльності підприємства. На рисунку обов'язково потрібно вказати:

- методи досягнення ефективності реалізації зазначених стратегій;
- принципи, яких потрібно дотримуватись;
- функції, що мають виконувати запропоновані стратегії;
- суб'єкти управління підприємством (підрозділи), що мають виконати описані функції;
- опис ресурсів, залучених до реалізації напрямів розвитку;
- об'єкти внутрішнього середовища, на які впливатиме реалізація стратегій, тощо.

7. ВИСНОВКИ

У цьому розділі здобувачі вищої освіти мають підвести короткі підсумки дослідження таким чином, щоб не читаючи основного тексту, можна було б зрозуміти сутність роботи. Для цього слід в декількох словах нагадати про актуальність обраної теми, розкрити в загальних рисах загальнотеоретичні проблеми, перерахувати основні напрямки дослідження, його основні результати, зазначити конкретні шляхи усунення виявлених недоліків, вирішення проблем із зазначенням очікуваного економічного ефекту від таких пропозицій. У висновках необхідно наголосити на якісних та кількісних показниках здобутих результатів, обґрунтувати достовірність результатів, викласти рекомендації щодо їх використання.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. zАдаптивне управління підприємствами в умовах неотехнологічного відтворення : колективна монографія / за заг. ред. О.В. Арєф'євої Київ, НАУ, 2020. 260 с.
2. Андриєнко М.М., Шпак І.О. Економічна оцінка критеріїв управління результативністю підприємства. *Наукові праці МАУП. Економічні науки*. 2021. Вип. 4 (63). С. 35-40. URL: <http://journals.maup.com.ua/index.php/economics/article/view/1205>
3. Арєф'єва О. В., Сафонік Н. П., Кривенко Є. А. Фактори інноваційного розвитку системи матеріально-технічного забезпечення підприємства в умовах неотехнологічного відновлення. *Modern Economics*. 2021. № 30(2021). С. 13-20. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V30\(2021\)-02](https://doi.org/10.31521/modecon.V30(2021)-02).
4. Арєф'єва О., Сімкова Т., Жураківський В. Стратегічний розвиток авіатранспортних підприємств в конкурентних умовах. *Економіка та суспільство*. 2022. Випуск 44. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-101>
5. Арєф'єва О.В., Вовк О.М., Очеретяна С.О. Методичні засади діагностування результативності модернізації підприємств в контексті реалізації інноваційного потенціалу. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія: Економічні науки*. 2020. Вип. 4 (149). С. 8-16.
6. Арєф'єва О.В., Вовк О.М., Посипайко Є.А. Інтенсифікація формування матеріально-технічного забезпечення підприємства в умовах неоіндустріальної модернізації. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2020. Вип. 2 (70). С. 123-131
7. Арєф'єва О.В., Ковальчук А.М., Павленко Б.О. Інноваційне управління ресурсозабезпеченням та економічною безпекою підприємства в умовах конкурентного середовища. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2021. Випуск 8(86). С. 32–38.

8. Ареф'єва О.В., Мягких І. М., Коваленко Н. Ю., Жам О. Ю., Попова Г. Ю. Механізм управління процесом забезпечення конкурентоспроможності підприємства в умовах інформатизації економічних процесів. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2021. № 1. С. 302-310.

9. Ареф'єва О.В., Сафонік Н.П., Дудік А.О. Стратегічний аналіз розвитку транспортних підприємств в умовах інноваційних тенденцій. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2023. №7. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-7-04-16>

10. Ареф'єва О.В., Титикало В. С. Концептуальний підхід до управління випереджаючим розвитком інноваційного потенціалу підприємств. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2021. № 3. С. 145-154.

11. Васюткіна Н.В. Управління сталим розвитком підприємств: теоретико-методологічний аспект : монографія. К.: Видавництво Ліра-К, 2014. 334 с.

12. Вовк О. М., Сафонік Н. П., Фрідріх Ю. В. Превентивне забезпечення безпеки і конкурентного статусу авіаційного підприємства. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2021. №3 (75). С. 123-134.

13. Вовк О.М. Детермінанти модернізації підприємств інфраструктурної сфери: теорія, методологія, практика : монографія. К.: ФОП Маслаков, 2020. 480 с.

14. Вовк О.М. Ковальчук А.М. Долгополова Ю.А. Закономірності розвитку транспортних підприємств в умовах структурних зрушень регіонів. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2020. Вип. 3(77). С. 99-104

15. Вовк О.М., Іванець Д.В., Халаджі І.О. Оцінювання ефективності розвитку транспортних підприємств. *Приазовський економічний вісник*. 2020. № 3(20). С.94-98.

16. Вовк О.М., Ковальчук А.М. Мацаєнко Ю.О. Діагностика ефективності управління персоналом аеронавігаційного підприємства. *Ефективна економіка*. 2020. № 5. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7860> DOI: 10.32702/2307-2105-2020.5.51
17. Горбач Л.М., Котляров В.О. Економіка підприємства: навчальний посібник. К.: Видавничий дім «Кондор», 2021. 620 с.
18. Економіка і бізнес: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. Суми: Університетська книга, 2021. 316 с.
19. Економіка підприємства : підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 620 с.
20. Економіка підприємства : практикум / Г. В. Соломіна. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2020. 142 с.
21. Економіка підприємства: навчальний посібник / О.І. Лисак, Л.О. Андрєєва, Л. О. Болтянська. Мелітополь: Люкс, 2020. 272 с.
22. Конкурентоспроможність підприємств у міжнародному цифровому просторі : колективна монографія / за заг. ред. О.В. Ареф'євої Київ, НАУ, 2019. 342 с.
23. Офіційний сайт Верховної ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>
24. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
25. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
26. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <http://www.me.gov.ua>
27. Офіційний сайт Міністерства інфраструктури України. URL: <http://mtu.gov.ua/>
28. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://minfin.kmu.gov.ua>

29. Офіційний сайт Національного банку України. URL: www.bank.gov.ua
30. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського: наукова періодика. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>.
31. Пілецька С.Т., Коритько Т.Ю., Ткаченко Є.В. Модель інтегральної оцінки економічної безпеки підприємства. *Економічний вісник Донбасу*. 2021. №3(65). С. 56 – 65.
32. Пілецька С.Т., Ткаченко Є.В. Формування стратегії інноваційного розвитку підприємства. *Економічні студії*. 2020. Випуск 1 (27). С. 146 – 151.
33. Сафонік Н.П., Дудік А.О. Особливості формування системи економічної безпеки авіапідприємств в умовах трансформаційних перетворень. *Економіка та суспільство*. 2022. Випуск 45. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-45-9>.
34. Сафонік Н.П., Ковальчук А.М., Карпенко І.Л. Особливості формування економічного потенціалу підприємства із позицій його іміджу в умовах адаптації до змін. *Бізнес Інформ*. 2021. №11. С. 287-293.
35. Стійкий розвиток підприємств у міжнародному економічному просторі : колективна монографія / за заг. ред. О.В. Ареф'євої Київ, НАУ, 2018. 364 с .
36. Тимошук О.М., Кучерук Г.Ю., Вовк О.М., Мельник О.В. Якість логістизації транспортних послуг: інвестиційний аспект. К.: ТОВ «СІК ГРУП УКРАЇНА», 2020. 214 с.
37. Управління економічними системами та процесами в умовах глобалізаційних трансформацій : колективна монографія / за ред. д.е.н., проф. Прохорової В. В. Х.: Видавництво Іванченка І. С., 2020. 297 с.
38. Arefieva O., Piletska S., Arefiev S. The innovative activity of enterprises as a prerequisite for sustainable economic

development. *Baltic Journal of Economic Studies*, Volume 4 Number 1. Riga: Publishing House "Baltija Publishing", 2018, p. 1-8.

39. Arefieva O., Polous O., Arefiev S., Tytykalo V., Kwilinski A. Managing human capital reproduction in the system of enterprise's organizational behavior. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*, Volume 628, (2021) 012039 DOI:10.1088/1755-1315/628/1/012039.

40. Arefieva O., Polous O., Arefiev S., Tytykalo V., Kwilinski A. Managing sustainable development by human capital reproduction in the system of company's organizational behavior. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*. IOP Publishing. 2021. Vol. 628. No. 1. pp. 012039.

41. Khanin S., Arefieva O., Dergaliuk M., Popelo O., Tulchynska S. Concepts of the activation of intellectual and innovative determinants for the development intensification of regional economic systems introduction. *Laplace em Revista (International)*, 2021, 7, p. 234-244. DOI: <https://doi.org/10.24115/S2446-622020217Extra-E1180p.234-244>.

42. Kovalchuk A.M., Safonik N.P. Zaliznyuk V. P. Strategic management of adaptation of enterprises innovation activity of to the conditions of the sustainable development. *Economics, management and administration in the coordinates of sustainable development: Scientific monograph*. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2021. pp. 679-692. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-157-2-37>

43. Kuzior A., Arefieva O., Kovalchuk A., Brożek P., Tytykalo V. Strategic Guidelines for the Intellectualization of Human Capital in the Context of Innovative Transformation. *Sustainability*. 2022; 14(19):11937. DOI: 10.3390/su141911937

44. Kwilinski A., Kuzior A. Cognitive Technologies in the Management and Formation of Directions of the Priority Development of Industrial Enterprises. *Management Systems in Production Engineering*, 2020. 28(2), 133-138

45. Korytko T., Bryl I., Piletska S., Arefiev S., Arefieva O. Strategy of innovative development of an enterprise on the basis of evaluation of its intellectual capital. *Scientific Bulletin of National Mining University* . 2021, Issue 3, p134-141. 8p.

46. Tkachenko T., Tulchynska S., Kostyunik O., Vovk O., Kovalenko N. Modernization determinants by ensuring economic security of enterprises in the competitive conditions. *International Journal of Computer Science and Network Security*, Vol. 21 No.8, August 2021 Pp.119-126. URL: http://ijcsns.org/07_book/html/202108/202108016.html

47. Tulchynska S., Popelo O., Vovk O., Dergaliuk B., Kreidysh I., Tkachenko T. The Resource Supply of Innovation and Investment Strategies of the Microeconomic Systems Modernization in the Conditions of Digitalization. *Transactions on environment and development*. Vol. 17, 2021. Pp. 819-828. DOI: <https://doi.org/10.37394/232015.2021.17.77>

48. Tulchynska S., Vovk O., Popelo O., Saloid S., Kostyunik O. Innovation and investment strategies to intensify the potential modernization and to increase the competitiveness of microeconomic systems. *International Journal of Computer Science and Network Security*, VOL.21 No.6, June 2021, pp. 161-168. DOI: <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2021.21.6.22>

49. Vovk O., Kravchenko M., Popelo O., Tulchynska S., Derhaliuk M. Modeling the choice of the innovation and investment strategy for the implementation of modernization potential. *Transactions on systems and control*. Vol. 16, 2021. Pp. 430-438. DOI: <https://doi.org/10.37394/23203.2021.16.38>

50. Vovk O., Tkachenko T., Smerichevska S., Osypova Y., Raicheva L. Implementation of modernization potential to ensure economic safety of enterprises. *Laplace Em Revista, (International)*. Vol. 7, n. 3, Sept. - Dec. 2021, p. 363-373. DOI: <https://doi.org/10.24115/S2446-62202021731304p.363-373>

ДОДАТКИ

Додаток А

Зразок змісту курсової роботи

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА.....	4
РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНА ЧАСТИНА.....	17
2.1. Характеристика обраного підприємства.....	17
2.2. Характеристика системи управління.....	18
2.3. Техніко-технологічна база.....	21
2.4. Матеріально-технічне забезпечення.....	24
2.5. Операційна діяльність.....	26
2.6. Управління витратами.....	28
2.7. Фінансовий аналіз підприємства.....	30
2.8. Інноваційно-інвестиційна діяльність.....	32
2.9. Аналіз конкурентоспроможності.....	35
2.10. Система менеджменту якості.....	37
2.11. Система економічної безпеки.....	40
2.12. Обґрунтування стратегічних напрямів розвитку за сферами діяльності підприємства.....	43
ВИСНОВКИ.....	45
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	48
ДОДАТКИ.....	50

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ПОВІТРЯНОГО ТРАНСПОРТУ

КУРСОВА РОБОТА
з дисципліни «Економіка підприємства»

Виконав (ла):
Здобувач (ка) вищої освіти
_____ групи ФЕБА

(П.І.П. здобувача (ки) вищої освіти)

Перевірив:

(посада)

(П.І.П. викладача)